

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

8 aprilie st. v.

20 aprilie st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea :

Strada principală 375 a.

Nr. 14.

A N U L XXVI.

1890.

Prețul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei

In visul nopții.

In visul nopții, câte-odată
Ved încă fața ta;
Dar tot mai rar mi se arată,
Incep a o uita.

Acuma nu mai știu cum sună
Nici glasul ce-am iubit;
Veți, anii care se adună
De tot mi te-au răpit.

Și din trecuta fericire
Se stinge ca un vis
Și cea din urmă amintire
Și ultimul suris.

Matilda Poni.

Despre ceea ce are cineva.

De Arthur Schopenhauer.

Prept și frumos a împărțit marele învățător al fericirii Epicuros trebuințele omenești în trei clase. Intei, cele firești și necesare: adică acele, care, nefiind indestulate, produc durere. De ele se țin prin urmare numai *victus et amictus*, traiul și îmbrăcămintea. Aceste se pot indestula ușor. Al doilea, cele firești, dar nu necesare: trebuința secșuală, de și Epicur în relațiunea lui Laertius nu o spune (precum eu și de altminteri reproduc aci teoria lui în altă ordine și mai bine precisată.) A mulțumii această trebuință, este ceva mai greu. Al treilea, cele ce nu sunt nici firești, nici necesare: adică trebuințele de lăuce, de eleganță esagerată, de strălucire și de fală: aceste sunt nesfârșite și indestularea lor este lortea grea. (Veți *Diog. Laert. X, 27, § 149*, asemenea § 127. — Cic. *de fin. I, 13*)

A hotări marginile unei dorințe înțelepte în ceea ce privește averea, este greu, decât nu peste puțină. Căci mulțumirea fiecăruia din noi în această privință se întemeiază pe un factor numai relativ și nu absolut, adică pe raportul între pretențiile noastre și averea: din care cauză averea privită singură înseamnă tot așa de puțin, ca și numărătorul unei fracțiuni fără numitor. Omul nu simte lipsa bunurilor, pe care nu s'a gândit niciodată să le aibă, ci este și fără de ele pe deplin mulțumit; pe când altul, de și are de o sută de ori mai mult, se simte nefericit, fiind că îi lipsește ceva ce dorește. Fie

cine are și în această privință un horizon propriu al limitelor, până unde există pentru el puțină să ajungă: până acolo i se întind și pretențiile. Când un obiect din cele ce se află înăuntrul acestor limite, i se înfățișează așa, încât să pōtă ave încrederea că-l va dobândi, se simte fericit; dincontră se simte nefericit, când greutatele ce le întimpină, îi răpesc această perspectivă. Ceea ce se află în afară din acele margini, nici nu-l impresionează. De aceea cel sărac nu este turburat de averea cea mare a bogatului, și pe de altă parte bogatul, care nu a isbit într'o dorință a sa, nu se mângăie cu gândul la celelalte multe ce-i sunt implinite. (Bogăția sēmēnă cu apa de mare; cu cât o beai mai mult, cu atât îți creșea setea. Așa este și gloria.) Din micșorarea ce o facem în factorul pretențiilor noastre, îndată ce sōrta ne-a restrîns factorul averii, se esplică pentru ce după pierderea averii, îndată ce am trecut peste durerea dintei, dispoziția obișnuită nu se deosebește pre mult de cea de mai nainte. Acea operație inse este adevărata cauză a durerii la o întēmplare neferică: după ce este sevrșită, durerea se simte tot mai puțin, și la urmă nu se mai simte de loc: rana se vindecă. Viceversa, la o întēmplare fericită compresorul pretențiilor noastre se impinge mai sus și ele se lărgesc: în acesta consistă bucuria. Dar nici ea nu ține mai mult decât până la sevrșirea totală a acestei operații: atunci ne obișnuim cu mēsură lărgită a pretențiilor și devenim indiferenți pentru averea ce le corespunde. Acestă ne-o spun și versurile din Homer, *Od. XVIII, 131—137*, care se termină cu cuvintele:

„Mintea celor ce calcă pământul, se schimbă, precum inaltul părinte al Țeilor și al omenilor schimbă Țilele.»

Isvorul nemulțumirii noastre sunt încercările, ce le tot facem de a urcă factorul pretențiilor noastre, pe când celalalt factor rămâne nemșcat și le impedează.

Omenilor li se impută adeseori, că dorințele lor se îndreptăză mai ales spre bani și că iubesc banii mai presus de tōte. Cu tōte aceste este lucru firesc, pōte chiar neapērat, să iubești acest Proteu neobosit, care în or ce moment este gata a se prefăce în obiectul, spre care țintesc tocmai acum dorințele noastre schimbătore și feluritele noastre trebuințe. Or ce alt bun indestulează numai una din pōtē, numai unul din lucrurile ce ne trebuiesc: mănăcările sunt bune numai pentru cel flămând, vinul pentru cel sănētos, doftoria pentru cel bolnav, o blană pentru ērnă, femeile pentru tinerime, etc. Tōte aceste sunt prin urmare numai *ἀγαθὰ πρὸς τι*, adică numai relativ bune. Baniii singuri sunt absolut buni: fiind că nu indestulează numai o trebuință în *concreto*, ci trebuința în *abstracto*.

Averea moștenită s'eu agonisită trebuie să o pri vești ca un scut de apărare în contra multelor rele și nenorociri posibile; dar nu ca o înlesnire s'eu pôte chiar ca îndatorire de a-ți procura plăcerile lumești.

Ōmenii, cari nu au avere dela părinți, ci numai prin talentele lor de tot felul, ajung să câștige mult, se obișnuiesc mai totdeuna a privi talentul lor ca un capital statornic, și prin urmare venitul ca o dobândă. Așă dar nu-și rezervă o parte din venit pentru a-și adună un capital permanent, ci cheltuesc în proporția în care câștigă. Cu acest chip inse vor ajunge mai totdeuna la sărăcie; căci câștigul lor se intrerupe s'eu incetază, s'eu fiind că s'asleit însuș talentul, când este trecător de felul seu, precum e spre pildă pentru mai toate artele frumoșe, s'eu fiind că se putea întrebuintă numai în anumite impregiurări, care apoi au încetat. Meseriașii o mai pot duce; fiind că destoinicia pentru lucrul lor nu se pierde așă ușor, și se pôte înlocui și prin puterile calfelor, și fiind că fabricatele lor s'unt obiecte ale trebuinței, prin urmare se pot trece totdeuna, din care cauză este foarte dréptă dicțetorea că »meștesugul este brătară de aur.« Dar pentru artiști nu este așă. Deaceea se și plătesc scump. Dar din aceeaș cauză ar trebui să-și capitalizeze venitul; pe când ei, în nesocotința lor, îl iau drept dobândă și astfel ajung în miserie.

Persónele din contră, care au avere moștenită, șciu indată foarte exact, ce este capital și ce este dobândă. Cei mai mulți vor căută dar să-și asigure capitalul, ér nu să se atingă de el, și chiar, unde e cu puțină, să pună cel puțin $\frac{1}{8}$ din dobândi la o parte, pentru întimpinarea greutăților viitoare. De aceea și rămân în cele mai multe casuri cu stare. — La neguțatori nu se pot aplică aceste observări: căci lor banii le s'unt însuș mijlocul pentru câștig, órecum unelta meseriei, din care cauză și când i-au câștigat ei singuri, tot caută a-i păstră și a-i înmulți prin întrebuintare. D'aceea bogățiile se și găsesc mai mult la ei decât la alte clase de ómeni.

Dealtminteri vom află adese ori că aceia, cari au avut a se luptă cu adevérata sărăcie, se tem mai puțin de ea și s'unt mai aplecați spre risipă, decât cei ce o cunosc numai din auđite. Așă se esplică, cum ómenii cu stare dela părinți se gândesc mai mult la viitor și s'unt mai economi decât cei ce prin vre-o întemplantare fericită s'eu prin talente deosebite au ajuns în scurt timp dela sărăcie la avuție. De unde s'ar puté conchide, că sărăcia nu este așă de rea cum se arată din depărtare. Mai adevérată inse va fi esplicarea, că celui bogat din nașcere averea îi pare ceva neapérat trebuincios, singurul element posibil de viétă, ca și aerul din care cauză și-o păzeșce ca viétă și este mai iubitor de regulă, mai cu minte și mai econom. Dimpotrivă celui născut sărac sărăcia îi pare ca o stare naturală, ér averea dobândită cumva mai pe urmă ca un prisos, de care, după ce l'a cheltuit în plăceri și în risipe, se pôte lipsi ca mai înainte; el pôte trăi și fără de ea și încă a mai scăpat de o grige. Atunci se întemplantă după cum dicte Shakespeare:

Trebuie să se adevérescă vorba vechie, că cerșitorul suit pe cal își goneșce calul de mórte.

Henry VI, P. 3, A. 1.

Să mai adăogăm, că asemenea ómeni au în inima lor, decât nu în reflecție, o incredere foarte mare în sórtă și în propriele lor puteri. Pentru ei grigile și sărăcia nu s'unt ca niște prăpăstii fără fund, precum le cred pôte cei bogați din nașcere, din contră le cunosc din trecut și cunosc și unele mijlóce de scăpare și au increderea, că și pe viitor, când vor da de fund, vor eși ér deasupra. Tot astfel se esplică, de ce nevestele care au fost fete sărace, s'unt adese

mai pretențioșe și mai risipitóre, decât cele cu zestre mare; căci în cele mai multe casuri fetele bogate nu aduc numai avere, ci și mai multă ingrigire decât cele sărace, și chiar un fel de instinct moștenit pentru economie. Cine cu tóte aceste vré să susțină tesa contrară, găseșce o autoritate în Ariosto, în satira lui dintei. Din contră *D. Johnson* (veđi *Roswell, Life of J.* vol. III, p. 199) este de părerea mea: »o femeie cu avere, fiind de mai înainte deprinsă cu mánuirea banilor, îi cheltueșce cu judecată; dar o femeie, care pentru prima óra în căsătorie se vede dispunend de bani, simte atáta plăcere să cheltuiéscă, încât îi aruncă pe ferestră.« Eu inse la tótă întemplantarea aș sfátui pe cel ce se însoră cu o fată săracă, să nu-i lase moștenire capitalul, ci numai o rentă, ér mai ales să pórte de grige ca averea copiilor să nu ajungă pe mánile ei.

Nu cred să fac ceva nevrednic de péna mea, decât sfátuesc pe toți să se ingrigéscă de păstrarea averii moștenite s'eu agonisite. Căci este mare lucru să ai din capul locului atáta, încât măcar pentru persóna ta și fără familie să poți trăi în adevérată neatárnare, adevă fără a munci; acesta este imunitatea și scutirea de nevoia și de chinul, ce altminteri s'unt nedeslipite de viétă omului; este emanciparea dela claca obștéseă, care e ursita celorlalți muritori pe pământ. Numai cu o asemenea favóre a sórtei te naști ca un adevérat om liber: căci numai așă ești stăpân pe vremea ta și pe puterile tale, și poți dicte în fiecare diminétă: »điua este a mea.« Din aceeaș cauză este fără comparare mai mică deosebirea între cel ce are un venit de patru mii de franci și cel ce are un venit de patruđeci de mii, decât între cel dintei și cel ce n'are nimic. Inse cel mai mare preț îl dobândeșce averea moștenită, când se află la dispoziția unui om inzestrat cu puteri sufletești mai înalte, care urmăreșce scopuri, ce nu se potrivesc cu agonisirea cea de rénd: căci acum este în stare să trăiéscă după geniul seu și se va achită insulit de datoría sa cătră ómenire, făcend ceea ce nu putea să facă nimeni altul și producend opere spre folosul tuturor, pôte chiar spre gloria ómenirii. Altul éráș în asemenea poziție deosebită va merita recunoșcința ómenilor prin aședăminte filantropice. Ér cel ce nu face nimic din tóte aceste, cel puțin de încercare, și nu-și deschide prin studiarea vre unei șciințe măcar posibilitatea de a o înaintă, un asemenea om cu avere moștenită este vrednic de desprețuit. Și nici că va puté fi fericit: căci lipsa de nevoie îl împinge spre celalalt pol al miseriei ómenescei, spre urit, și acesta îl chinuésce așă încât ar fi mult mai fericit, decât sărăcia l'ar fi silit să lucreze. Uritul îl mai îndemná apoi și la estravaganțe, care în curénd îl fac să piérdă acea situație eșceptională, de care nu érá vrednic. Și este foarte adevérat, că mulți se află astáđi în miserie, fiind că și-au cheltuit averea în lucș și în distracții numai ca să-și ușureze povara uritului.

Cu totul altfel se presentă chestia, decât este vorba să înainteze cineva în funcțiile statului, unde are trebuință de amici, de favóre, de relații, pentru a se tolósi de ele în cariera sa din tréptă în tréptă până la posturile cele mai înalte. În asemenea cas este pôte mai bine să fie aruncat în lume fără nici o avere. Mai ales celui ce nu e de ném, inse are talent, îi slugeșce de puternică recomandație să fie sărac lipit. Căci și în simpla conversație, necum în serviciul public, fiecine caută și preferă inferioritatea celuialalt. Inse numai un calic este pėtruns de inferioritatea sa deseversită, adâncă, hotărítă și generală și de complecta sa neinsemnătate și nulitate până la gradul cerut în asemenea impregiurări. Numai el se plécă de câte ori trebuie și numai plecáciunile lui

ajung la unghiul de 90°, numai el le suferă toate cu surisul pe buze, numai el recunoșce absoluta inutilitate a meritelor; numai el laudă în public, cu glas ridicat său cu litere mari de tipar, nimicurile literare ale stăpânilor său ale omenilor influenți, declarându-le capdopere; numai el știe să cerșescă, așa dar numai el poate încă din vreme, adecă din tine-rețe, să devină un adept al adevărului ascuns ce ni l'a descoperit Goethe prin cuvintele:

Nimeni să nu se plângă de injosirea mișelască a omenilor, căci ea este a totputernică în lume.

Divanul V. O.

Din contră cel ce are cu ce trăi, se va arăta în cele mai multe cazuri foarte puțin mlădios: el este obicnuit să umble *tête levée*, nu a învățat acele meșteșuguri, se bizue poate chiar în oreșcari talente, a căror neînsemnătate ar trebui să o recunoască în fața celui *médiocre et rampant*; ba mai la urmă este în stare să vedă inferioritatea celor ce sunt puși deasupra lui, și în fine, când ajunge tréba la infamii, devine înderétnic și cerbicos. Cu acesta nu înaintéază în lume: din contră, poate ajunge până acolo, încât să dică cu arogantul Voltaire; *nous n'avons que deux jours à vivre: ce n'est pas la peine de les passer à ramper sous des coquins méprisables*: — din nenorocire, fie ășis în trecét, acest *coquin méprisable* e un predicat, pentru care se găesc în lume al dracului de multe subiecte. Se vede că versul lui Juvenal (*sat.* II, 164):

cu greu străbate talentul, când are a se luptă cu sărăcia, se aplică mai mult la cariera omenilor superiori, decât a omenilor din societate. —

Intre *ceea ce are cineva*, nu am numérat nevésta și și copiii; fiindcă aceștia din contra îl au pe el. Mai bine ar încăpé prietenii în această categorie: dar și aici cel ce-i are, este în acelaș grad superior lor.

Titu Maiorescu.

Condamnarea lui Nesus.

Curioasă căsnicie este-aceea a lui Nesus...

El, bogat de nu-și cunoșce bogățiile de Cresus.
Și soția își iubeșce cu o dragoste nebună
De cinci ani, de când cu dēnsa fericirea-și împreună.
Se iubesc! Și ea-l iubeșce cu credință neschimbată.
Nu ca sclavă, după datini, — sclavă inse adorată
A iubirii fără margini...

Cum? armonie deplină

E puțință să se aște tocma 'n Roma libertină?...
Da, armonie de-o nōpte și de-o ăi... de-o lună 'ntrégă
Ori de-un an, ca rara avis!.. Dar de cinci, cum să 'n-
telégă

Tinerimea tristă-a Romei, maturii sleiți, bētrâni
Cei bētrâni fără de vreme ce 'n desfrău nu-și au stă-
pânii?!

Faima pune în mirare Roma 'ntrégă și Olympul:
Căsnicie ce se uită în iubire, uitând timpul!
Chronos se intrébbă decă nu cumva se 'ntōrce lumea
Ér la vremi de barbarie când și-avea amorul culmea;
Cupidon măhnit se uită la săgeți, la arcu-i spornic:
Ii-a schimbat Destinul faima de tiran și nestatornic?
Chiar Junona cea iubéță e remasă cam pe gânduri...
Și Mercur se ingrigeșce și 'n nenumérate rēnduri
Tot intrébbă ce înșemná astă 'ntōrcere a lumii
Cătră dragoste eternă? Nu-i cumva vi'o faimă-a glumei?
Și porneșce drept la Roma...

Inse îngrijat la culme

Este Joie: O să potă să mai mérgă el în lume

Ca o lebedă? Găsi-va și de-acum femei frumoșe
Care să se 'nșele lesne de-aparențe induiōse?

Etă că Mercur se 'ntōrce găfăind, plin de sudōre...
— E adevérat?... îl intrébbă ăeii toți cu multă-ardōre.
— Da, adevérat. E Nesus și frumoșa lui Acteea.
— Nu mai merge, strigă Joie... Ia să ispitim femeea,
Căci și altora esemplu pōte fi... și-atunci menirea
Ce-am dat noi femeiei, piere...

Până 'n séră pregătirea

Se făcū, ér Cupidone drept la Roma-și ia avēntul
Ori ce ispitire inse ce-o dă fapta și cuvēntul
Nu putū să dea Acteei înima ce au ingrații
Ca să-și lase pe-al ei Nesus, lăsând Larii și Penații...

Cupidon, intors, — grăieșce: Nu, chip nu e de isbândă,
Inse tu, mărite Joie poți a-i osândi. — Osândă!
Strigă El și rēnduieșce, innaintea lui, indată
Să se cheme — Acteea, Nesus, la severă judecată.
— Nu! ironica Junone, ăise-atunci; nu treueșce
Judecată. Vor iubire care vecinică trăeșce?
Dă-le-o. Și precum în lume omului, pe rēnd, de tōte
I se face saț cu vremea, nu-i pedépsă care pōte
Intr'o ăi să-i amărăscă mai cumplit decât aceea.
— Bine ăici, respunse Joie: La femea, tot femeea!

Fu chemat Destinul.

Astfel, a lui Nesus preursire

Și-a Acteei, fu pedépsa: la perpetuă iubire!

Și d'atunci, cu tōtă faima pentru lumea cea modernă
Că e rea, — tot se mai află câte-o dragoste eternă.

Radulescu-Niger.

Suvenirii din călătorie.

(Incheiere.)

VII.

Séra am ajuns la Ciucea, ér nōptea târđiu la Ora-
dea-mea unde am tras la »Arborele verde.«
Îmi modificasem planul. Voiam să merg de
acî cu calea terată până la Beiuș său cum i mai
ăice »Familia« Beiuș. (Nu »Familia«, ci poporul
i ăice așa. Red.) Ér de acî cum voi puté până
la Stâna-de-vale. De acî să trec preste munți în țî-
nutul Abrudului și de acî la Sibiiu. Dar norocul mi-a
ăis veto.

În Oradea-mare fui primit cu multă căldură și
amiciie de cătră dōmna și domnul Vulcan; am pe-
trecut 2 ăile (23 și 24 iulie) în cari am făcut o es-
cursiune în societate cu dnia-lor la baia episcopescă
din apropiere. Momentele plăcute petrecute acî unde
am recoltat o frumoșă și rară plantă de pe lacuri,
»Nymphaea termalis¹ despre care am scris în »Famili-
a« din acel an, vor remăné neuitate pentru mine.
A dōua ăi mi-am făcut curtenirea la vrednicul epis-
cop Pavel și am vizitat unele părți ale orașului, ca-
rele s'a schimbat mult decând l'am vēđut mai în
urmă (1869), dar în deosebi s'a schimbat vieța ro-
mânescă. Au fost ăile bune și plăcute aceste 2 ăile
petrecute în Oradea-mare ce le pomenesc cu multă
plăcere și ca un scump suvenir.

Planul îmi éră ca în 25 adecă luni să plec la
Beiuș, dar nenorocirea mea căci preste nōpte m'am
bolnăvit, cât am fost silit să me întorc spre casă. Am
regretat mult această, cu atât mai vōrtos, pentru că

¹ „Dina Florilor.“ Veđi „Familia“ din 1898 p. 7.

imi venise anume inainte un dn coleg din Beins ca să me conducă.

Dar așa se întâmplă câte-odată, că cele mai mari dorințe nu se realizează. Aveam de mult dorința de a vizita Beinsul, unde aveam mulți cunoscuți și voiam a face și mai mulți. Doriam a cunoaște atât colegii, cât și toate așezămintele culturale ale lui Vulcan și Pavel; voiam să văd colecțiunile științifice etc. Inse n'am avut noroc astădată, dar me consolez și cu dicala némțului că: Aufgeschoben ist nicht aufgehoben. Va veni și vremea ca să-mi realizez această dorință, să sperăm și eu sperez...

După ce mi-am ordinar și schimbat hârtiele dela plantele recoltate, am pornit spre Cluș. Eră o ți forte căldurosă. Privelischi frumoșe se deschideau in drepta și stânga, dar nu aveam dorința a le gustă. Am călătorit mult timp singur, ér dela un loc veniră in cupeu o comisiune judecătorească, ce eșia afară la Ciucea ca să secționeze pe un lucrător ce fu ucis in țiua precedentă bătându-se la crișmă cu alți lucrători. Acești lucrători lucrăză la o societate ce esplotă păduri pe valea Crișului.

Ajuns la Ciucea, voiam să mânânc ceva, inse potrivit cu bóla mea. Comandai o tocană, inse fu așa de papricată, încât mi se pare că și acuma simțesc paprica in gură. Ajungând la gara din Cluș, tot asemenea păcălitură, de unde n'am voit să merg in oraș, ci am preferit a face o excursiune botanică pe sub vii până ce a inserat. Inse firește că bolnav și flămând anevoie poți face și studii botanice. Abia așteptam plecarea trenului de nópte. Aveam programa să călătoresc la Sibiiu și in Secuime unde n'am fost nici odată.

In 26 ajunsei diminéța la Sibiiu, unde n'aveam in programă să petrec decât 2 țiile, menite anume pentru a face numai studii botanice in Herbariele societății sășeșci pentru științele naturale aședate in museul Bruckenthal. Prin intrevenirea amicală a dlui Bechnitz unul dintre cei mai valoroși redactori ai »Tribunei« mi s'a și dat voie cu multă prevenire a-mi face acele studii. Neavând timpul fisic, dar apoi fiind și bolnav nu am vizitat pe nimene. Dar acestea am voit să le evit și din motivul că pe acea vreme eră o mare incordare intre inteligința din Sibiiu, din cauza școlei de fetițe și nu eră plăcut a discuta nici cu cei pro nici cu cei contra, pentru că eră anevoie să afli in tot Sibiiul ómeni cu cari să poți vorbi cu sânge rece și cu obiectivitatea recerută in cauza acelei școle, precum tot așa de cu greu eră să afli și la adunarea generală a Asociațiunei din Brașov ómeni cu cari să poți discuta destul de calm asupra tot acestui obiect, la care adunare cu o pripire care nu se póte justifica nici odată s'a hotărít intemeierea acelei școle, fără a avé plan de clădire și preliminar de spese, fără a avé plan despre organizarea ei, și fără a se avé un preliminar in privința fondurilor trebuincioșe la susținerea ei.

Dar să le las acestea, căci nu le este locul aci și póte nici timpul nu este sosit.

In Sibiiu abia am convenit cu unul séu altul prin cafenele séu pe strade; ér in 28 am plecat cu dorința ca să dispară acele incordări daunóșe pentru cauzele româneșci.

Ajuns la stațiunea Căpuș, am trebuit să aștept aprópe 1/2 de ți sosirea trenului dela Cluș pentru a merge până la stațiunea dela Higyessfalva unde șcieam că me așteptă o trăsură dela Székely-Udvarhely. In acest timp ce eră de făcut? Am luat-o de-alungul drumului de fer precum și pe lângă Tárnavă unde fui recompensat prin o frumoșă recoltă de plante.

Pe la 4 ciasuri am ajuns la Cristurul secuiesc, unde eram așteptat de dl Florian președintele dela

tribunalul din Odorheiu și unde am vizitat edificiul judecătoreiei regeșci, un frumos edificiu clădit la stăruințele dlui Florian, și unde am avut o séră plăcută in care făcui cunoșcințe cu mai mulți domni domiciliati aci parte ca ingineri la calea ferată vicinală ce se construia atunci intre Higyessfalva și Odorheiu, parte ca funcționari. Din partea acestor domni nu numai am fost bineprimit, dar mi s'au dat indicări despre acele locuri unde aș avé prospecte de recólte mai bogate, imprumutându-mi și chartele speciale ce mie imi lipsiau din acest ținut.

La sfatul acestora mi-am schimbat planul de a me sui pe muntele Hargita, vestit altcum prin Flora sa frumoșă și m'am hotărít a face excursiuni pe valea Homorodului și a Tárnavei mari, cari excursiuni le-am și făcut in țiile următoare.

In Odorheiu, unde fui óspele dlui Florian, am petrecut mai multe țiile plăcute. Cel ce a avut norocirea a cunoaște in persónă pe dl Florian, buna dispoziție, umorul și fontana nesecată de glume, jovialitatea și afabilitatea ce-l caracterisăză și-l fac să fie tot tiner și tot vesel, la tótă lumea simpatic și plăcut, me va înțelege și imi va crede pe cuvânt, că țiile petrecute acolo n'au putut să fie decât din cele mai vesele și plăcute. De și matadorii Odorheului au fost pus la cale protestări mari atunci când dl Florian a fost transferat acolo dela Năséud, după un interval de câțiva ani așa au fost de cuceriti, încât tot aceia cari protestară mai inainte, aflară de bine chiar de a intreveni când se respândi odată fama despre permutarea sa, ca să nu liă permutat. Ori cu cine vei incepe a vorbi despre dl Florian, nu auđi decât vorbe bune, de laudă și de simpatia, și acesta mai ales la ómeni din clasele mai jos, la cari prin afabilitatea sa cu care i tractăză ori in afaceri de alibă, ori in afaceri private, a știut cuceri o mare popularitate de care este invidiat de mulți corifei secui.

Dar au și motive Secuiei să-i cultiveze stima pentru că le-a făcut și a contribuit a li se face multe lucruri publice bane. Numele de Român avea puțin respect prin Odorheiu inainte de venirea dlui Florian. Dl Florian a reparat biserica gr. c., a rădicat véda confesiunei gr. c. și prin acesta a Românilor.

In timpul petrecerei mele in Odorheiu am făcut mai multe excursiuni, dintre cari mai insemnată la scaldele Homorodului și pe valea Tárnavei in sus.

Scalda Homorod se află in o vale frumoșă și romantică cu 2 fântâni minerale de beut, cu scalde reci și calde, cu mai multe locuințe pentru óspeți și cu otel frumos inse din lemn. Posiția intre păduri de brad și molid este forte atrăgătoare. Erau și óspeți, inse nu pré mulți. Am aflat și Români, dl jude dela tribunalul din Odorheiu Ion Moga cu familia și cu surorile sale dșóra E. Moga și dómna Trombităș.

Ultima și cea mai interesantă excursiune pentru mine a fost pe valea Tárnavei mari in sus până mai la Obirșiă. Dela Zetalaka, un sat mare și frumușel, unde la recomandăția dlui Fl. am tras la un proto-pop catolic carele fusese profesor la gimn. cat. din Brașov, coleg cu fericitul Iacob Mureșan, mi-am luat de conducător un țigan secuit carele un șciea nici o vorbă numai secuieșce. Avui mult haz cu acest om, forte prevenitor. Eră o ți forte frumoșă, inse căldura până ce-am ajuns sus in pădure de molid, eră de nesuferit. Inse n'am regretat, căci osténăla mi-a fost recompensată prin o recoltă multămitóre.

Am petrecut relativ timp scurt in țera secuieșcă, dar destul ca să-mi pot face o bună idee despre acel ținut, despre satele și orașele secuieșci, dintre cari cele dintei séménă mult cu satele româneșci din granița Năséudului, cu aceea deosebire că la porțile secuieșci se află stâlpi acoperiti și provéduți cu

UN CUIB DRĂGĂLAȘ.

inscripțiuni sculptate în lemn, o caracteristică secuiească ce sémână cu caracteristica săsescă de a vedea casele cu inscripțiuni și sentințe din bibliă etc.

În Odorheiu se află 2 gimnasilor complete și o școlă reală, ăr pe partea sudică ruinele unui castel făcut de principele Ion Zăpolia la 1563, după o revoltă a Secuilor, și carele s'a derimat în resboiul cu Curuții la începutul sutei a 18.

Resultatele explorării mele botanice, nu le public aci, presupunând, că on. cetitori ai „Familiei“ nu vor avé gust și interes de ele. Se vor publică, în lipsa unei foi științifice românești, în vre-o foia de specialitate, străină.

Am pus aceste impresiuni și suveniruri de călătorie mai mult cu graba pe hârtie. Cred că nu vor fi satisfăcut așteptării cetitorilor, pe cari de aceea i rog să fie cu considerare binevoitoare.

Dr. A. P. Alexi.

Doze documente.

Căutând prin biblioteca dlui învățator Sofroniu Liuba din Maidan, dăduri peste o carte care mi-a atras foarte atențiunea și pe care deschidându-o și examinându-o mai cu deamănuntul, între alte lucruri prețioase, precum: povești, cântece și felurite poezii vechi — aflai și 2 documente, pe care creșându-le de foarte mare însemnătate, fiind pe de-o parte scrise de un străin — care aprețiând virtuțile poporului român, în unul jocurile naționale, ăr în celalalt vitejia séu mai bine lupta lui Traian cu Decebal — pe de altă parte fiind scrise încă în anul 1621 — așa dară în un timp când literatura noastră zăcea așa dicend amorțită; fiind deci scrise de un scriitor străin asupra cărei scrieri cred că ar fi bine ca bărbații noștri de litere să-și îndrepte atențiunea și care de sigur în scrierile sale va tractă și vorbi mai mult de poporul nostru.

Originalul, precum se pôte din introducere vedé, este în limba germană, traducerea inse, se vede a fi mai târzie. Traducătorul e necunoscut. Prelângă toate acestea sânt de o valoare literară și deci fiind, descriind ele fidel, le dau publicului spre cetire, ăr bărbaților competenți spre studiere și aprețiare.

I.

Martin Opitz de prințul Gavril Betlehem din Silesia pentru sporirea poporului nostru în învățatură în anul 1621 la Belgrad fiind chemat ca vestit poetă séu făcător de versuri în cartea sa care densus o numia »Zlatna« din jocul românilor prin foarte frumoșe versuri în limba nemțescă au arătat cumcă Românii sânt adevărat sânge de roman. Din care versuri puținele pe românește s'au întors așa:

Puternice Dumnezeu!
 Lucrul minunat vèđ eu;
 În niște colibi prostesçi,
 În case mici pădurenești,
 Se află încă vestit
 Sânge de Roman numit.
 Căci ca vechiul obicei
 Și strămoșescul lor trai
 Nu l'au pus de tot jos încă!
 Precum, jucarea adâncă.
 A dênșilor dovedește,
 Cât nu se mai tănușește.
 Scopul lor e minunat
 Și vechimei-i închinat.

Acuma se învêrtesc,
 Se plécă și se sucesc,
 Săr în sus și se hurică
 Ca căpriora voinică;
 Acuma se fac cărigă
 Și vers la tot danțul strigă,
 Acuma se desfac ără,
 Se 'ntind în rënd într'o pară,
 Acuma și fetele vin
 Se 'nșiră de drepta lin,
 Aci de-a stânga se 'ntorc,
 Se sucesc cât sudori storc.
 Acesta alta nu este,
 Cum prinsei bine de veste,
 Fără numai vitejescă
 Vechea muștră Românească;
 Batar mult mai schimosită
 Și izvodu-i clătita,
 Totuș lucru de mirare
 Vrednic și de neuitare.
 Românimea mult gândește
 Inse puținel vorbește.
 Nemții mai cu osârdie
 După joc cu maestrie,
 Pe la Paris osteneșc;
 Fără nêmul românesc
 Il poșede fără trudă,
 Fără ostenețla multă.
 De aici fiește cine
 Pôte să cunoscă bine,
 Cumcă marea românime
 E fiică de Romanime.

II.

Istoriile și învățaturile cei profani séu mirenești a romanilor celor vechi pentru bărbăție.

Când Romani împărăția,
 Tôtă lumea ei ținea,
 La romani cine greșă
 Cu vîi nu se mai ținea.
 Romani 'ntre alte nêmuri
 Eră ca și niște țeuri;
 Din asta mare semênță
 Este româna mlădiță.
 Istoricii fac credințe,
 Grăesc cu sâr de priințe.
 La 'nceput a 2 a sută
 Dela 'ntruparea făcută,
 La mijloc a noua sută
 Dela Roma cea urită.
 Traian dreptul împérat
 Révnos și nestêmpérat,
 Ôste mare a rădicat,
 Dunărea au încăleat.
 Asupra lui Dekeval
 În Dakia peste deal
 Și cu epinci și cu cal,
 A făcut ôste lui val.
 Dacii butuci asvêrlia
 Și mulți romani ucidea,
 Romanii se spêriă
 De-odată ei fugia;
 ăr Traian lor le-a strigat:
 De ne-au 'nvins Dacul bărbat
 Cum? răbdați de v'ocăresc
 Nêmul cel barbaricesc?
 Plecați! ca să biruesc!
 Eu așa ve poruncesc! —
 Aminte voue ve fie
 De a noastră vitejie!

Că Romanii sânt vestiți!
 Cum? ve lăsați biruiți?!
 — Intorčeți-ve la acel loc
 Unde n'ați avut noroc
 Și cu romanescul foc
 Să 'nvingeți pe Daki pe loc!¹
 Romanii se turbură
 Când acestea ascultă;
 Inapoi se înturnă,
 De resboi se apucă.
 S'apucară vitejește,
 Adecăte romanește!
 Dakul inapoi grăbește
 Când romanul năvălește.
 Butucii nimic sporiă,
 Când romani se mânia!
 Ei înainte mergea,
 Ér Daki tare fugiă.
 Nici că nu i-au mai lăsat
 Pân d'un cap nu iau tocat,
 Tótă țera au despoiat,
 Așá s'au fost mânia!
 Că mânia Romanului
 E tocmăi c'a leului,
 Décă stai naintea lui,
 Să șcii că te și repui!
 — Acum Traian ce să facă?
 Vêdënd țera de tot sêcă,
 El se socotí o lécă
 Și de-un plan se apucă.
 Multe mii au poruncit
 Dintru al Romei pământ,
 Tot ómeni ce romani sânt
 Din Italia d'au venit,
 Unii mari boeri că sânt
 Și lucrători de pământ,
 Alții armați au venit,
 Dar toți viteji romani sânt.
 S'aședără să locuêscă
 Unii 'n țera românescă,
 Unii 'n cea moldovenescă,
 Alții 'n cea ardelenescă,
 Pân' la Tisa bănățescă,
 Cât ținea țera Dakescă,
 Acolo să 'mpărățescă
 Din ném in ném să sporêscă,
 — Acestia-s strămoșii tei,
 Luați sêma români mei,
 Stăpâni mari adecă ei
 Au fost frate, strămoșii tei!
 Ném vestit și tare fórte
 Stă in resboi pân' la mórte!
 Pe romani nici foc nici apă
 Nu-i spăriă nici odată
 La tabără fără frică
 Nu se teme de nemică,
 De cu tunuri și cu pușce
 Nu se teme ca de mușce.
 Arată-te că ești roman
 Și acum in esta an!

Aurel Iana.

Cărbuni de pământ.

Câte sfârșituri pôte avé lumea. Ș-anume: ori se va reci sórele și astfel ómenii se vor prăpădi din cauza lipsei de căldură, — ori se vor isprăvi cărbunii de pământ și in cele din urmă nu va

mai fi cu ce să încăldim, cu ce să punem in mișcare vapórele, mașinele drumurilor de fer, din ce să facem gazul de iluminat etc.

Și se șcie că trec grozav cărbunii de pământ. Pe fiecare oră trec milióne de kilograme.

In 1888 s'a făcut socotélă și s'a aflat că cărbunii de pământ puneau in mișcare 800,000 mașine. Și de sigur că nu se esagerézá decă puterea ce aste mașini desvóltă se compară cu puterea a 9 milióne cai.

Cu alte cuvinte pe oră se consumă 240,000 cântare metrice cărbuni.

Singure usinele de gaz dau pe di lumină ce echivalézá cu aceea a 1½ milióne bechuri. Consumă aceste bechuri pe oră 5 milióne metri cubici de gaz.

Pentru producerea a 1 m. cubic de gaz trebuie 2 kilograme de cărbuni.

In multe usine pe lângă acésta se desvóltă gaz pentru punerea in mișcare a mașinelor.

In Germania in present sânt 33,000 motori de gaz in mișcare, ceea ce echivalézá cu puterea a 120,000 cai. Un motor consumă pe oră 1.2 metri cubi de gaz, ceea ce cu totul in intréga țéră echivalézá cu 150,000 metri cubi gaz, desvóltat din 600,000 kilograme cărbuni.

ÉR în tótă lumea se consumă pentru acest scop pe oră 7 milióne kilograme.

In fabricile de fer se consumă pe di 10.000,000 kilograme.

In alte fabrici se mai consumă pe di 10.000,000 kilograme.

Cu totul deci se consumă pe di in cele cinci continente 25 milióne kilograme de cărbuni.

Unde mai luăm acum că pe fiecare an se fac noi fabrici, noi vase de resbel și stabilimente in cari se ard cărbuni de pământ și că astfel din an in an cantitatea de cărbuni ce se consumă creșcă enorm așa că in cele din urmă se vor isprăvi toți cărbunii, ér lemnele din pădure nici pe departe nu se pôte sperá să facă față trebuințelor.

Se înțelege, vor trece încă mii, pôte milóne de ani până ce acești cărbuni se vor isprăvi. Este inse sigur că se vor isprăvi ș-atunci ómenirea va fi in pericol d'a se prăpădi.

Doine și hore de pe Mureș.

Pe la noi pe sub pădure,
 Merg fetele după mure,
 Eu me duc după nuiete
 Și nyi petrec diua cu ele.

Lună, lună vârgă-luna (?)
 Ține sêra cu lunyiă,
 Că se 'nsóră Pădușel
 Și ia fata lui Purșel,
 Cu șerșei de găușel¹,
 Cu căruța Radului,
 Cu caii 'mpêratului.
 Hai cumnate de ne veđi,
 Cum jucăm cu pene verđi.

De eând badiu nyeu s'o dus,
 Frunđă roșie n'am pus.
 Făr tot négră arginție,
 Să mérgă și ér să viie.

¹ Găușel=ghiocelul melcului (bourelului.)

Aurel.

Istoria Bănatului timișan.

Lugoș in 26 martie 1890.

Doriseam a me permută in giurul unui complex de români de obârșie veche, cu un trecut istoric, pentru a completa niște întemplieri istorice, cu cari să vedesc, că noi bănățenii ca români, posedem o istorie susținută cu multă rîvnă aci la vadul in apropierea nemijlocită a descălecării poporului italic. Acesta dorință, — pște și favorit de sorte, mi s'a deseversit, — și ađi me aflu in giurul crainicilor, acelor descendenți, cari intre atâtea lupte dădură ființă celor opt districte române in Bănatul timișan.

Îmi făcusem inmaginare, că aci tot moșnegul îmi va pune la dispoziție o povestire, vre-o întemplieră nostimă in felul seu, un document, că frățuțul a păstrat aci la codru cu multă scumpătate obârșia némului seu. Povestiri din adânci vechimi, cari vor desminți cu certitudine pe acei savanți șovinistici, cari se vęd a inriuri asupra trecutului nostru o umbra dușmănosă.

Dar am intimpinat, că aci, ca și airea, poporul român posedă acel naturel netăgăduit, că despre trecutul seu vorbește in mituri, cîntă in balade, și se rógă lui Dđeu in formă națională păgăna delă care a se abate nu s'a putut, nici se va pute cu totă puterea creștinismului. O atare aparință nu vei pute afla la alt popor; singur némul românesc pörta cu sine pururea și la codru și la șes istoria obârșiei sale. Acestea nu sînt compilări și imaginări istorice deduse din aiurările savanților, ci este adevăratul proces ce imaginea și amorul de conservatism le-a dictat; și le inspiră acțiunile proprie deseversite peste poporul românesc. Să me ierte dl Hunfalvy, că românul nici când va tradiționă fantasiile balcanice, nici se va abate de originea lui latină.

Sînt inse acțiuni și evenimente de interes, pe care poporul de rënd nu le-a esondat a le pune in rëndul povestirilor sale, — acțiuni de valöre; și pentru aceea, va fi consult ca să intrăm și de alta parte in propria noastră moștenire istorică, ca pe acesta să nu ni-o desproprieze un alt ném, care pe cum se observă, a inceput cu totă tária șovenismului istoric, a ne pune in tăgăduire, terenul și propria patrie, fapte pân la certitudine românești, familii nêuse cu fala și zeloșia de némul seu, comunități ființate de frățuțul român și proprie autonomiă națională privilegiată cu câtă stăruință românească? Acesta desmoștenire in flagrant, nu e șovenism, ci precum đice ist. Xenopol, e rea credință.

Pecând poporul frățuțesc cu atăta rîvnă și tenacitate susține istoria proprie; ore nu ar fi de dorit, ca inteligența de alta parte pe calea șciinței să cultive — formând o societate istorică, — ca așă și pe acesta cale să avem continuitatea istoriei Bănatului timișan? Pentru că, e natural și just, că in vremuri de ispită să nu lăsăm pradă și prigonirilor dușmănoșe pe acel popor, care a devenit a-ș exprimă obârșia și libertatea cu orecare temere — nu cumva să se auđă și șoptele sale românești. Ne revoltăm când ni se atacă istoria némului, dar istorie nu facem.

Noi bănățenii posedem o istorie, proprie frățuțescă, și ne deducem obârșia némului pân la adânci bētrănețe. Aflăm și documentăm, că a descălecat pe acest terem. Aci s'a colonizat formând comunități și

apoi luptându-se in propriile lor fortărețe; și reafiam sub durata emigrațiunilor de popóre pitulat prin munții carpatini și prin codrii seculari, și apoi ér la vremuri mai pacinice esind la șesuri unde de nou, pe ruinele proprietăților lor formându-și după posibilitate aci intre riul Mureșului, bălțile nemărginite ale Timișanei și printre munții Carpaților, — locuri de aședăment; il aflăm luptând pentru propria lui independentă și ținënd in temere invasia unгурescă; apoi il reafiam sdrobot și era venit in ore care alianță amicală cu ungurii, recăștigând dela ei o formă de autonomie privilegiată de eňșii-și regii Ungariei și domnitorii Transilvaniei.

Esistința districtelor române sustate pân la ocupațiunea austriacă, mărturisesc despre viața națională a poporului frățuțesc. Pentru că ce pôte avé altă insemnătate cele 8 districte române, decât dovédă pân' la certitudine, că némul acesta aci a susținut acțiuni de valöre, cari l'a indreptătit in libertățile sale și l'a împărtașit la prerogativele de stat magiar de cari aparțineau și căreia îi făceau serviciu aci la vadul invasiunii popórelor eșite din deșerturile Asiei.

Pesty Frigyes și Szentkláray descriind istoria Bănatului, unde după propria lor istorisire, abiá mai intimpină ném de magiar, — mirare, — și totuș acești istorici șciu să facă, in detrimentul poporului român, lucrări voluminoșe despre ființa némului unгурesc. Un complex immens de români nu au valöre pentru ei, mai meritabilă, decât niște espresiuni, ca vai de ele. Cătă rea credință și la ce a devenit valörea istoriei la Unguri?!

Familia Corvinilor eșită din sinul Carpaților severini; Novacul lui Mihaiu Eroul omul acțiunilor resboinice; Bani districtelor; Crainicii de plaiuri; nenumăratele familii nobile desposesionați de urgia nemțescă, — toate aceste doveđi ne dau rîvna și dreptatea ca să scriem istoria poporului frățuțesc.

Cu permisiunea dlui redactor voi continua, istoria districtelor române din Bănatul timișan.

V. Grozescu.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1890. —

III.

In ședința publică din 21 martie (2 aprilie) sînt de față dnii Aurelian, Babeș, Bariț, Bacalöglu, Kretzulescu, Hașđeu, Kogălniceanu, Sturdza, N. Ionescu, Fălcoian, Negruzzi, Brândza, Sion, Papadopol-Calimach, Maniu, Stefanescu, Urechia, Cobălesc, Porcius, Quintescu, Felix, Caragiani membri ordinari, și dnii Asaky, Gion, Tocilescu, Vulcan și Istrati membri corespondenți.

Dl dr. G. Asaky mulțumește Academiei pentru alegerea sa de membru corespondent și presintă câteva scrieri tipărite ale sale.

Dl Al. Papadopol-Calimach și dl G. Bariț dăruiesc asemenea doue lucrări.

Dl Nicolae Kretzulescu: Intre hărtii vechi de familie am aflat doue documente din tristele timpuri, in cari se află țera sînt acum 70 de ani. Primul document este: »Trista și nenoricita situație a țerei românești descrisă de comitetul boerilor români întocmit la Brașov in timpul emigrațiunii dela 1821—1822«, — al doile document cuprinde »Dorințele de imbunătățire a stărei țerei românești exprimate de comitetul boerilor români ce se întocmise la Brașov in timpul emigrațiunii dela 1821—1822. Amëndoue sînt scrise in limba grecescă.

Am crezut că e folositor ca să comunic aceste documente publicului de astăzi, pentru ca generațiunile nouă să cunoscă progresele ce am făcut. Amândouă sunt scrise la Brașov în timpul emigrațiunii boerilor în Transilvania în urma revoluțiunii, iscată prin sculara lui Tudor Vladimirescu.

Turcii au profitat de acea resculară, pentru a trece de pe malul drept al Dunărei pe malul stâng și a ocupa mai întréga țără și Bucureșcii. Atunci Bucureșcii rămăsesse pustii. Toți, boeri și neguțători, fugiră în toate părțile. Boerii au găsit și astadată, ca în alte timpuri, adăpost la Brașov. Acolo ei s'au întrunit și au format un comitet, ca să se socotescă și să se chibzuescă asupra nevoilor țerei, ca să se evite în viitor nouă nenorociri.

Boerii de căpetenie adunați la Brașov erau următorii: banul Grigorie Brâncovean, ultimul membru al familiei Brancovenești, căci Grigorie Brâncovean care a trăit până în timpul din urmă a fost un Bibescu, înfiat numai de banul Brâncovean, — pe urmă Costache Câmpinean un bărbat foarte învățat, fratele lui Ion Câmpinean, Dinu Goleșcu, tatăl fraților Ștefan, Nicolae, Radu și Alesandru Goleșcu, Iordache Goleșcu, tatăl lui Goleșcu Arapilă, Alesandru Filipescu supranumit Vulpe, Alesandru Vilara și alți mulți încă.

Alesandru Vilara eră român din Macedonia, tatăl lui fusese profesor în București. Și tatăl și fiul erau foarte învățați. Alesandru Vilara a intrat în slujbă ca copist și prin capacitatea lui a ajuns la cele mai înalte boerii.

Vilara eră secretarul comitetului boerilor din Brașov și ca atare a fost trimis, în timpul guvernului provisor dela 1829—1834, ca delegat al țării la Petersburg, pentru a lua parte la lucrarea Regulamentului Organic. Eram atunci de 9 ani și mi-aduc aminte de aceste întruniri ce se făceau în localul dela Aleu.

Boerii din comitetul din Brașov erau foarte învățați. După învățătura de astăzi pôte să se numescă cea de atunci mărginită: dar ei toți scrieau elineșce în perfecțiune, mulți latineșce, mulți franțuzeșce. În urma revoluțiunii franceze o mulțime de emigrați umpluse țera românească și dela dênșii vechii boeri învățară limba franceză. Pe atunci limba introdusă în societate eră limba grecescă, precum limba franceză mai în urmă. De acea și amândouă documentele de mai sus sunt scrise în limba grecescă.

Cel întéiu conține notițe asupra impilării ce suferiă țera dela turci. Cel al doile este o espunere a dorinților țării, dorințe cari au devenit basa Regulamentului Organic. Aceste dorințe sunt izvodul pe care s'a clădit Regulamentul.

Aceste incidente sunt vrednice de a fi reținute posterității, ca să se știe starea de atunci a țării și progresul gigantic ce a făcut patria noastră în interval nu pré lung de 70 de ani.

Dl membru corespondent Gr. G. Tocilescu face apoi o dare de semă despre Zilot Românul, cel din urmă cronicar român din vécul al XIX, constatând că sub acest pseudonim se ascunde serdarul Ștefan Fănuță. La acésta conferință vom reveni, căci auto-ur ne-a pus la dispoziție un resumat.

În ședința din 22 martie (3 aprilie) se dă cetire propunerii de a se alege membri onorari: dl Simeon Manguica din Oravița, canonicul A. S. Petruszevitz dela Lemberg și comendatorul Ceccetti directorul arhivelor regale de stat din Veneția.

Punându-se la vot, candidații propuși, sunt aleși cu următoarele voturi: Dl Simeon Manguica 19 bile albe pentru și 2 negre contra; canonicul A. S. Petru-

szewitz 20 bile albe pentru și 3 negre contra. Dl președinte îi proclamă aleși de membri onorari ai Academiei.

Se citește procesul verbal al secțiunii literare pentru ședința dela 19 martie prin care se propune a se alege membri ai Academiei în secțiunea literară în cele două locuri vacante dnii Gr. G. Tocilescu și Ioan Slavici.

Se pun la vot candidații propuși și se obține următorul rezultat:

Dl Gr. G. Tocilescu obține 20 bile albe pentru și 3 negre contra. Dl președinte proclamă pe dl Gr. G. Tocilescu de membru al Academiei.

Dl Ioan Slavici obține 7 bile albe pentru și 16 negre contra. Dl președinte declară, că candidatul nu a întrunit numărul de voturi cerut de statute.

*

În ședința din 23 martie (4 aprilie) dl secretar general comunică, că regina dorește să ia parte la o ședință a Academiei, care se va ține duminică séra ora 8½, în sala senatului. În acésta ședință M. Sa va binevoi a ceti o compunere a sa și a esprimit dorința ca dl Tocilescu să cetescă unele părți din memoriul seu despre Zilot Românul.

Se recomandă secțiunii științifice ca să determine concursurile cari sunt a se publica pentru premiul Neuschotz de 1500 lei pentru anii 1891 și 1893.

Se procede la alegerea comisiunii care va cercetă manuscrizele cari se vor presintă la concursul premiului Cuza de 10,000 lei pentru 1891 asupra subiectului: »Istoria Romanilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.« Sunt aleși dnii B. P. Hașdău, Gr. G. Tocilescu și G. Barițiu.

Se procede la alegerea comisiunii de 9 membri pentru cercetarea publicațiunilor cari se vor presintă la concursul premiilor Nasturel-Herescu și Eliade-Radulescu pentru 1891. Sunt aleși din secțiunea literară dnii: T. Maiorescu, N. Quintescu, B. P. Hașdău; din secțiunea istorică P. SS. episc. Melchisedec și dnii V. A. Urechia și A. Papadopol-Calimach; din secțiunea științifică dnii P. Poni, Gr. Cobălcescu și dr. D. Brândza.

Se procede la alegerea comisiunii care va cercetă lucrările cari se vor presentă la concursul premiului San-Marin pentru 1891 asupra subiectului: »Considerațiuni asupra comerțului României.« Se aleg dnii V. A. Urechia, P. S. Aurelian și Gr. G. Tocilescu.

Se procede la alegerea comisiunii care va examina lucrările cari se vor presintă la concursul premiului Lazar pe 1891 asupra subiectului: »Higiena țeranului român etc.« Se aleg dnii dr. I. Felix, dr. D. Brândza și P. S. Aurelian.

Dl Gr. G. Tocilescu ia cuvântul și mulțameșce Academiei pentru alegerea sa de membru, anunțând că 'n anul viitor va ține discursul seu de recepțiune despre D. Cantemir.

Dl președinte Hașdău ȳice: Alegând pe dl Tocilescu de membru al seu, Academia a dat dovadă, că știe respłati și străduințele pentru ridicarea culturai naționale! Nu este indoieală, că dl Tocilescu va munci cu aceeaș stăruință și lucrările sale științifice vor fi o podobă pentru publicațiunile Academiei.

Un cuib drăgălaș.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

O concepțiune din cele mai gingașe. O idee în adevăr poetică. De ramuri se anină un cuib môle și

in cuib sed doi copii nevinovați. Fața lor ne arată bunătatea, sinceritatea și curăția; încât par că a fost de prisos să li se facă aripi, căci la prima vedere îndată apar ca niște ângerași.

O iconă alegorică, care ne înfățișează deșteptarea primăverii, in forma cea mai poetică. Scena idilică e opera pictorului Tabbi.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Academia Română* va pune în curând sub tipar »Istoria școlilor românești.« datorită dlui V. Al. Urechia, istorie ce a fost premiată cu premiul Eliade de 5,000 lei. — *Carmen Sylva* publică un nou roman; titlul acestuia e »Deficitul«, 6r scenele se petrec in Anglia. — *Dl A. D. Xenopol*, profesor la universitatea din Iași, a terminat de scris un studiu de filosofie istorică intitulat: »Ideile conducătoare in istoria Românilor« care va forma prefața volumului VI din »Istoria Românilor.« — *Dl Ioan Bogdan*, bursier al României pentru studiarea limbilor slave la Moscova, a găsit in biblioteca din acel oraș un document foarte important, in care se descrie călătoria unui călugăr rus la Târgrad in 1594, călătorie ce a făcut-o prin țera românească. — *Din scrierile Iuliei Hașdëu*, reposata fiică a dlui B. P. Hașdëu, in curând va apăre volumul al patrăle. — *Dl Carol Scrob* va scöte in curënd un nou volum de poesii.

Schopenhauer româneșce. Nemuritorul pessimist Arthur Schopenhauer, care are atât de mulți aderenți in töte părțile lunei, in sfârșit a apărut și 'n traducere românească. Traducerea e făcută de dl Titu Maiorescu și a apărut dñele trecute la București in editura librăriei Socec sub titlul: »Aforisme asupra înțelepciunii in viêtă.« Arthur Schopenhauer (1788—1860), dñce traducătorul in prefață, este aristocratul gândirii filosofice in secolul nostru. Idealist in tötä puterea cuvântului, Schopenhauer nu găseșce altă fericire omenescă, decât in contemplarea artelor frumoșe, și altă menire etică decât in cea mai deseversită abnegațiune. El este filosoful pesimismului, care dñce: »Ori ce plăcere e negativă, pe când durerea e pozitivă.« De altminteri töte operele isvorite din puternica genialitate și prin urmare originalitate a acestui filosof se disting prin o admirabilă limpedime și frumusețe de stil și studiarea lor va fi totdeuna de cel mai mare folos, indiferent de se primesc seu nu conclusiunile lor. Din acest volum reproducem drept specimen un capitol in nr. presinte. Cartea se află de vëndare la Socec in București. Prețul 4 lei.

Jubileul „Familiei.“ La indemnul amicilor acestei foi, de dincöce și dincolo de Carpați, anunțăm că vom serbă jubileul ei 25 ani printr'un numer festiv, care va eși la inceputul lui iunie, când se vor implini 25 de ani de când a apărut primul numer al foi noastre. Acest numer festiv va conține lucrări scurte de ale scriitorilor români de pretotindene, dintre cari câteva celebrități ne-au și pus la dispoziție inspirațiunile lor. Rugăm pe toți colegii noștri scriitori, cari vreu să ne dea ceva pentru numerul acela, să ni-le trimită până la 3/15 maiu.

Operele lui Eminescu. Volumul III din scrierile lui Eminescu, pe lângă studiul seu »Stratele superpuse«, va mai conține și alte articole, de cari colönele »Timpului« au fost adesea ori pline. De asemenea va conține și unele din articolele de polemică, publicate tot in »Timpul«, de pe când Mihail Eminescu fusese primul-redactor al acestui dñar. Pe lângă aceste, volumul al III-lea din prosa poetului va mai cöprinde și doue nuvele, publicate de dñsul in »Cu-

rierul de Iași«, și anume: »La aniversare« in numarul dela 9 iulie 1876 și »Cezara« in nrul dela 6, 11, 13, 15 și 18 august același an.

„Patria română.“ Regele României a oferit societății geografice române din București suma de 12,000 lei, cu care să se începă a se tipări primul volum din opul »Patria română«, in care se descrie România din punctul de vedere politic, economic, geografic, comercial, etnografic, geologic, statistic etc. La acest op, care va costă apröpe 50,000 lei, vor colaboră töți membrii societății geografice.

Bustul lui Eminescu. Cetim in »România«, că comisia, la care au făcut apel studenții universitari, spre a discută in privința bustului, pe care voesc a-l ridică in memoria marelui poet Eminescu la Botoșani, intrunindu-se a hotărit: 1. Să se cëră din Botoșani planul locului, unde se va aședă bustul, arătându-se dimensiunile. De preferință un loc in fața liceului. 2. Se vor depune chitanțele de suma adunată și care este până acum de 4000 lei, la secretarul Ate-neului. 3. Lucrarea bustului se va incredință dlui sculptor Georgescu, care va face o schiță după modelele date și nu se va comandă turnarea in bronz decât atunci, când comisia va decide.

O idee bună. Au avut-o, ne spune »Românul«, membrii corpului didactic din Iași. Față cu pretențiunile esorbitante ale librarilor noștri editori, mai mulți profesori și institutori de acolo, pentru a puté tipări cărți didactice mai estin, s'au constituit in o societate, unde fiecare plăteșce o cotisație de 5 lei pe lună. Cu modul acesta suma de 10,000 de lei, cât e necesară pentru a deschide o tipografie, proprie a lor, se va adună in förte puțin timp și astfel iășenii nu vor mai avé nevoie de recurs la editorii speculanți.

Esposiție de caricature. Cetim in »Românul«: Talentatul nostru caricaturist dl C. Jiquidid, va espune in sala cea mare de jos din Palatul Ate-neului, un număr de 200 de tablouri: caricaturi in negru și colöre, tipuri, capete de espresii, scene umoristice, fantasi etc. etc. Din venitul net ce va resultă din această esposiție, dl Jiquidid se va duce la Paris, spre a se perfecționă in frumoșă-i artă.

Bustul Veronicăi Micle. La Ploești s'a luat inițiativa să se ridică un bust regretatei poete Veronica Micle. Spre scopul acesta nu de mult s'a dat acolo un concert musical.

Carmen Sylva franțuzeșce. In ultimele doue numere ale mult respânditei reviste parisiane »L'univers illustré«, se află publicată o nuvelă de moravuri române, intitulată »La belle-mère« și datorită condeului scriitörei noastre Carmen Sylva.

O foie artistică va apăre in Iași in luna lui aprile. Ea se va intitula »Alăuta Românească«, titlu ce a imprumutat dela cea dintei foie artistică-literară ce a apărut in Moldova, sub direcțiunea lui Gheorghe Assachi.

Diare noue. *Luciferul* se numeșce un nou dñar liberal, care a apărut la Craiova in 1/13 aprile, sub redacțiunea unui grup de tineri liberali din cei mai distinși. — *O revistă didactică* are să apară 'n curënd la București, cu ilustrațiuni; proprietarul ei va fi dl Gr. Mano. — *Opinia publică* e numele unui nou dñar conservator, ce a inceput să apară in Giurgiu.

Teatru și musică.

Corul plugarilor români gr. or. din Izvin, lângă Timișöra, va da acolo cu ocașiunea hramului bisericesc in dumineca Tomii, adeca la 8/20 l. c. un concert, insoțit de o represintație teatrală. Tot atunci se

va sfinți și stégul corului. Programa este următoarea : La 8¹/₂ ore dimineața, salutarea nașului și nașei flămurei la crucea de lângă biserică. La 9 ore începerea santei liturghie, la care va coopera corul; ȋr la finea servițiului divin se va sfinți și inmanuă corului noul seu stég. După mēdădi : La 3 ore vecernia. La 4¹/₂ ore, începerea concertului cu următoarele piese : „O vorbire ocașională“, rostită de invēțătorul Ioan Mateica. Motto : „Cântarea ne însuflețeșce“, de Lucian Șepețian ; „Țtă diua triumfală“, de Humpel ; „Junimea parisiiană“, de Adam ; „Sus opincă“, „Căt e țera“, „Cucuruz“, de Humpel ; „Cântec vēnătoresc“, „Luntrașul“ cor micst ; „Hora Sinaei“ cor micst, de Ventura ; „Hora Dobrugiană“ cor micst de N. Popovici. Apoi se va jucă „Nunta țērănescă“ și jocurile „Călușerul“ și „Bătuta.“ Urmēză joc general.

Reuniunea sodalilor români din Brașov a arangiat luni, in 2/14 aprilie 1890, a doua țdi de Pașci, in sala otelului „Nr. 1“ producțiune și petrecere de vēră. Programa : 1. Musica națională ; 2. „Marș“, arangiat de Iacob Mureșan, corul sodalilor ; 3. Declamațiune ; 4. Musica națională ; 5. „Eu me duc, codrul remâne“, arangiat de I. Mureșan, corul sodalilor ; 6. Musica națională ; 7. „Nunta țērănescă“, comedie intr'un act de V. Alecsandri, jucată de sodali ; 8. „Călușerul și Bătuta.“ După producțiune urma danț.

Imnul poporal. Precum se șcie, imnul poporal de mult timp nu s'a mai executat in forma sa originală, după compozițiunea lui Hayden, ci impestrițat cu multe garnisituri. Administrațiunea supremă a armatei a hotărīt a delătură aceste accidente și a se cātă imnul in totă originalitatea lui. Spre scopul acesta s'a incredințat dirigentul capelei militare din reg. 84 de int. Komzac, ca să orchestreze piesa după original, avēnd de busă autograful lui Hayden. Orchestra s'a produs inaintea ministrului de resbel Bauer, a comandantului Schönfeld și a altor oficeri superiori, ȋr ca bărbați specialiști au asistat dirigentul capelei de curte și directorul teatrului de curte. Imnul a fost executat intocmai și a plăcut fōrte mult. Se așteptă acum numai aprobarea preinaltă pentru a fi ȋrăș introdus ia intrēga armată.

Un nou cor vocal au infiintat plugarii români din comuna Giroc de lângă Timișora, sub conducerea dirigintului Axentie Giuchin din Țerinteaz. Noul cor a dat la 2/14 aprile un concert, compus din cvartele și declamațiuni.

Piesă musicală nouă. Dl Ivanovici, cunoscutul compositor, a imbogățit literatura musicală, cu un nou val, intitulat „Carmen Sylva.“

Biserică și școlă.

Pentru serbarea jubileului de 10 ani de archipăstoriă a I. P. SS. dr. Silvestru Morariu Andrievici s'a constituit in Cernăuți un comitet româno-rutēn de 44 fii de-ai bisericeii gr. or., care a ținut până acum mai multe ședințe, in care s'a statorit in trāsături generale programa. Acest comitet s'a pus in relațiune cu intrēga inteligență gr. or. bucovineană spre a realisă o participare generală și uniformă la acēstă serbare, care se va face in 8 și 9 maiu, adecă in țilele de aniversare a instalării mitropolitului actual.

Diecesă Caransebeș. Cetim in „Fōia Diecesană“ din Caransebeș : Présfinția Sa dl episcop diecesan al nostru. după ascultarea consistorului, a binevoit a distinge cu brēu roșu pe onorații părinți preoți : Ioan Petrovici, paroc in Ciclova-română ; Nicolae Birăescu, paroc in Lugoș ; Mihai Juica, asesor consistorial și paroc in Sredișcea-mică și pe dr. Iuliu Olar, asesor

consistorial și director al institutului pedagogic diecesan, — pentru meritele dēnșilor căștigate pe terenul bisericesc-școlar, respective pentru cvalificațiune teologică distinsă. — Dl dr. Aureliu Oprea este ales deputat al cercului Bocșei la sinodul eparchial al Caransebeșului.

Distinoțiune. Maiestatea Sa Monarcul a conferit directorului gimnasiului români din Năsēud, Ioan Ciocan, ca recunoșcință pentru meritele căștigate in acēstă calitate, precum și la regularea fondurilor năsēudene, crucea de cavalier al ordinului „Francisc-Iosefin.“

Societatea academică „Junimea“ din Cernăuți. In ultima adunare generală estraordinară din 23 martie a. c. s'a constituit societ. acad. „Junimea“ pe semestrul de vēră al anului administrativ 1890 in următorul mod : Președinte : stud. jur. Oreste Baleanu ; vicepreședinte : stud. jur. Constantin Isopescul ; secretar I : stud. filos. Constantin Berariu ; secretar II : stud. teol. Alesandru Berariu ; cassar : stud. teol. Ambrosie Gribovici ; controlor : stud. jur. Dimitrie Tușinschi ; bibliotecar : stud. jur. Emilian Criclevici ; econom : stud. jur. Minodor Bendeschi. In comisiunea literară au fost aleși : stud. jur. Oreste Balean, stud. jur. Stefan Bodnarescu, stud. jur. Emilian Criclevici, stud. jur. Nicolae Hacman, stud. jur. Eusebiu Andrițciuc. In comisiunea revēdētore : stud. teol. Petru Ionescu, stud. jur. Carol Harting și Eudocsiu Miconovici.

Despărțēmēntul Bocșei al Reuniunii invēțătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeș a ținut adunarea sa generală joi după Pașci in Recița-montană, sub conducerea presidentului Ioan Marcu.

Ce e nou ?

Hymen. Dl dr. Sever Mureșan, profesor de istoria artelor și estetică la școlă de bele-arte din Iași, la 3/15 aprilie s'a logodit cu dșōra Emilia Popasu in Caransebeș. — Dl Mihai Păcațian, preot ales in B. Comloș, in 2/14 aprile ș-a incredințat de soție pe dșōra Aurelia Rubenescu in Arad. — Dl Ioan Klein alias Micu nobil de Sad și domnișōra Eugenia Galgoți își vor serbă cununia duminică in 20 aprilie a. c. n. in biserica gr. c. din Sibiu, suburbiul Pōrtaturnului.

Conferințe literare. La Iași membrii societății „Archiva pentru istorie“ țin regulat serate in fiecare vineri sēra, in care se citesc studii literare, științifice, documente etc. — La Cernăuți duminică in 6 aprilie n. dl Constantin Morariu a ținut o prelegere publică vorbind despre Școlă de meserie din Cernăuți. — Dl dr. V. Babeș a ținut și 'n primăvēră acēstă câteva conferințe la institutul de bacteriologie din Bucureșci ; cea din urmă in șeptēmăna trecută, asistând membrii congresului didactic, care tocmai țilele trecute s'a intrunit in capitala României.

Comitetul balului români din Viena exprimă sincera sa mulțumită tuturor dōmnelor și domnilor, care au binevoit a respunde la apelul făcut prin contribuire pentru scopul balului. Ne permitem a adresă rugămintea, ca p. t. colectanți, care încă nu ni-au inapoiat listele, să binevoescă a ni-le inapoiă căt de curēnd, spre a putē face socotelele. — *Comitetul.*

Invențiunea unui Români ardelen. Sub acest titlu „Gazeta Transilvaniei“ anunță că dl proprietar Nicolae Rusan din comuna Săncel (lângă Blas) a făcut o fōrte folositoare invențiune care e deja patentată in Ungaria, cu no. 39,860 din 1889 și in Austria cu no. 5146 din 1890 cu numirea „Construcțiunea de mori fără rădicarea apei prin iaz.“ Invențiunea nu

stă numai în construirea de mără fără iaz, ci și în aplicarea apei curgătoare, fără ridicare maestrită prin iaz nu numai la mori, ci și la fabrici, ferestre, etc. și fără a fi împedecată vre-odată prin creșterea ori scăderea apei. Pentru a arăta în câtva binefacerile împreunate cu această invențiune, nu voi aminti nici materialul cel mult, ce-l consumă iazurile, nici speșele cele mari, ce se cer la facerea și susținerea lor și nici împedecarea transportului de ape din cauza iazurilor celor multe, ci voi aminti numai pagubele nespuse de mari, ce le cauză eșirea apelor din cauza ridicării lor în mod artificial prin iazuri, care la morile inventate de dl N. Rusan lipsesc cu totul; chiar și numai această cred că ar fi destul avantaju.

Dare de sémă și mulțumită publică. La timpul seu s'a relatat aprópe în toate organele de publicitate succesul moral obținut cu ocaziunea balului casinei române din Beins; acuma în urma concludului luat în ședința ordinară a comitetului casinei ținută la 15 aprilie a. c. dăm în publicitate rațiociniul respective referada despre succesul material a balului și adică: Percepțiuni în séra balului 136 fl. 10 cr., pe listele de colectare au încurs 25 fl. 30 cr. Suma totală 161 fl. 40 cr., din care sumă subtrăgându-se eroğațiunile în suma de 110 fl. 53 cr., rămâne un escedent de 50 fl. 87 cr., care conform scopului, se va investi pentru îmbogățirea și augmentarea bibliotecii casinei. Comitetul aduce în genere mulțumită on. publică pentru bunăvoința cu care a îmbrățșat această mișcare socială-culturală, ér în special dlor cari au făcut oferte și suprasolviri și anume: Suprasolviri: Dnii Paul Pop adv. 10 fl., Vas. Ignat adv. 4 fl., Aug. Antal protopop 2 fl., Belényesi József comerc. 3 fl., Dem. Negrean comerc. 2 fl., Iosif Pap not. cerc. 2 fl., Veiszlaz Adolf comerc. 2 fl., dr. George Mureșan medic 2 fl., Ioan Butean dir. gimn. 1 fl. 50 cr., dr. Flor. Stanu prof. gimn. 1 fl. 50 cr., Virág István 1 fl. 50 cr., Ioan Fersigan prof. gimn. 1 fl., T. Thury Ignác not. public 1 fl., Corneliu Palladi 1 fl., Vas. Pap protopresb. 50 cr., Teodor Bulcu prof. gimn. 50 cr., Nic. Radu forestier dom. 50 cr., Tobiás Miklós forestier dom. 50 cr., Teod. Fașie adv. 50 cr., Petru Herțe docente 50 cr., Antoniu Vass 50 cr., Stefan Oltean 50 cr., Ioan Dringou 50 cr., At. Clintocu 50 cr. Oferte: Dnii Nic. Zigre adv. 3 fl., Moșu Ioan Deva 3 fl., Georgiu Pop de Bășești 2 fl., Georgiu Horvat jude reg. 2 fl., Mih. Bejan not. public 2 fl., dr. Petrovich 2 fl., Teodor Pinter Curtici 3 fl., Ioan Danu 2 fl. 30 cr., S. S. Boșan 1 fl. 50 cr., Vas. Leșan prof. emerit. 1 fl., Aug. Balaș 1 fl., Georgiu Mutean 1 fl. Pentru nobilele sentimente și căldurosul sprigin al susnumiților dni, comitetul le exprimă și pe acesta cale mulțumită și recunoșciință. *Vasilii Stefanica*, cas. comit. *Gavril Cosma*, not. comit.

Neorolog. *George Foica*, candidat de advocat și funcționar al institutului de credit și economii »Albina« din Sibiu, a încetat din viață la 4/16 aprilie, în etate de 35 ani, lăsând în doliu soție, prunci și alți consăngeni.

Oglinda lumii.

O greșelă neplăcută. Lucrul se dă ca foarte adevărat. În »Petit journal« din Paris se citia, dăunând, un anunț cu cuprinsul următor: »O orfană de năritat de 22 de ani — 100,000 fr. zestre. — Doue greșeli.« Un domn se duse grabnic la locul indicat. I se presintă domnișóra. El se arată încântat. I se presintă apoi un copil; el se așteptă la acesta. Căsă-

torie se făcu. După ceremonie, noul soț se duse de întrebă pe directorul agenției prin care se căsătorise. — Am vădut prima greșelă, dișe, dar unde e cealaltă? — A! cealaltă, dișe cu nepăsare directorul, e o greșelă de tipar. S'a pus un zero mai mult; trebuia să citiți 10,000 fr. zestre, în loc de 100,000.

Distracții nostime. Feciorii de bani gata, cari n'au nici o ocupație și nu mai șéu cum să-și omóre uritul, fac lucruri nostime de tot. Dilele astea, un tiner duce s'a prins remășag că, îmbrăcat ca jocheu, va intră în arena noului circ și va face eserciții. Tinerul aristocrat s'a ținut de cuvânt și a câștigat pariul. Un alt aristocrat foarte cunoscut în Paris a făcut un pariu și mai nostim. El s'a prins că va duce în spinare pe amanta sa, dela bariera Stelei până la Chat-noir, fără să se odihnescă. El a executat paisul din punct în punct. Notați că amanta în chestie e destul de corpulentă și cântăreșce... o sută de kilograme.

Clubul fetelor de măritat s'a înființat în Anglia. Membră a acest club pôte fi ori-care fată în vârsta dela 17—30 ani. Scopul clubului e să scutescă fetele de aventurieri și escrochi. Fie-care membră primeșce o notiță în care sânt clasificați tinerii de insurat după etate, avere și alte însușiri. Afară de aceea clubul pörtă și o »listă neagră«, în care sânt semnați în ord alfabetic bețivii, înșelătorii și »bigamiștii.«

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forțe folositoare în toate bólele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăelile, colica, catarul de stomac, acréla 'n gât, gălbinarea, gréta, vėrsarea, durerile de cap (dēcă provin din stomac), sgărciurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuintare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul *Carl Brady*, în *Kremsier* (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imiteză mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlută trebuie să fie împachetată în hărtie roșie, provédută cu marca de sus și să aibă regulile de întrebuintare, mai observându-se, că este tipărită în imprimăria lui *H. Gusek* în *Kremsier*.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (púle) care de mulți ani se 'ntrebuinteză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueti, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului *C. Brady*, *Kremsier* Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dēcă banii se trimit înainte, se espedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl. 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află în regulile de întrebuintare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vėndare: în *Oradea-mare* la farmaciștii: *E. Ember*, *Lud. Molnár*, *George Nyiry*, *Carol Bleyer*, *Ales. Heringh* și la misericordiani; în *Berețyó-Ujfalu* la farm. *Geza Tamásy*, în *Kis-Marja* la farm. *Fr. Gallasy*; în *Komádi* la farm. *G. Scholtz*; în *Salonta* la farm. *L. Kovács* și *Fr. Po-dráczy*; în *B. Diosig* la *I. Vaday*.

26-44

Călindarul săptămănei.

Diua sėpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Duminea	Tomii, Ev. dela	Ioan c. g. 1, a inv. I.	res ap.
Duminea	8 SS. Ap. Irod. ag. si Ruf.	20 Sulpitius	5 18 6 44
Luni	9 Eupschichie	21 Anselm	5 16 6 46
Mart	10 S. Ter. si Pompei	22 Lotar	5 13 6 48
Mercuri	11 Mart. Antipa	23 George	5 11 6 50
Joi	12 Cuv. Vasilie	24 Adelbert	5 8 6 52
Vineri	13 Mart. Artenie	25 Marc ev.	5 6 6 53
Sămbătă	14 Par. Martin	26 Esechia	5 4 6 54

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.